

çiment

İŞVEREN

CİLT:37 • SAYI:6
KASIM 2023

#YapıTasarımYarışması2023
#KamusalAlandaBirArada

Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası yayın organıdır

İÇİNDEKİLER

01

8-37 MAKALE I/Prof. Dr. Ömer Ekmekçi, Dr. Öğr. Üyesi Volkan Aslan

Mahkemeye Erişim Hakkı Zamanaşımı Sürelerinin Uygulanmaması Sonucunu Doğurabilir Mi?
(Çetin Akboğa Başvurusu)

MAKALE II/Rojda Sönmez

Covid-19 Pandemisinin İş Hukukuna Etkileri Kapsamında Geçici Fesih Yasağı ve Ücretsiz İzin Uygulaması

02

38-45 YARGITAY KARARLARI

Derleme/ Av. Ayşe Öykü Arslan
Av. Eylül Bayrak

03

46-51 REKABET HUKUKU

Rekabet Hukukunda Öne Çıkan Güncel Gelişmeler
Hazırlayanlar/ Caner Çeşit (Counsel)
Alper Karafil (Kıdemli Danışman)
Mehmet Müezzinoğlu (Danışman)

04

52-63 YAPI SEÇKİSİ DİZİSİ

Bu metin ilk olarak ÇEİS'in katkılarıyla şurada yayınlandı: Tayfun Gürkaş, Opus Caementicium:
"Uzaktan Yakına Arter", Arredamento Mimarlık, Temmuz-Ağustos 2020/341, s. 24-29.

YAPI TASARIM YARIŞMASI RÖPORTAJ SERİSİ

Bu metin ilk olarak ÇEİS'in katkılarıyla şurada yayınlandı: "Yapı Tasarım Yarışması 2023:
Kamusal Alanda Bir Arada", Betonart, 2023/78, s. 68-73.

05

64-79 ÇEİS'TEN

06

80-85 ÜYELERİMİZ VE DİĞER HABERLER

07

86-93 ARAŞTIRMA VE İSTATİSTİK

Derleme/ Özgür Acar
Türkiye Ekonomik Gelişmeleri (1. Çeyrek) Hakkında Bilgi Notu

REKABET HUKUKU

Rekabet Hukukunda Öne Çıkan Güncel Gelişmeler

03

Türkiye’de rekabet hukuku alanındaki gelişmeler, son dönemde hız kesmeden devam ediyor. Rekabet hukuku alanında son zamanlarda çimento sektörünün de ilgisini çekebilecek gelişmeler arasında ise Rekabet Kurulu tarafından bir ortak girişim kurulmasına yönelik verilen izin kararı yer alıyor. İlgili kararda ortak girişimin tarafı teşebbüslerin rakiplerinden ve müşterilerinden gelen görüşlerin yanı sıra tarafların faaliyeti gösterdiği çimento bazlı yapı malzemeleri pazarından toz alçı pazarına kadar çeşitli ilgili ürün pazarları hakkında kapsamlı değerlendirmelere yer verilmiştir.

Çimento Bazlı Yapı Malzemeleri Pazarında Faaliyet Gösteren İki Teşebbüs Tarafından Ortak Girişim Kurulması İşlemine Kurul’dan Yeşil Işık

Rekabet Kurulunun (“Kurul”) Dalsan Yatırım ve Enerji A.Ş.’nin (“Dalsan”) kontrolündeki Dalsan Alçı Sanayi ve Ticaret A.Ş. (“Dalsan Alçı”) ile Saint-Gobain Weber Yapı Kimyasalları Sanayi ve Ticaret A.Ş.’nin (“Saint-Gobain”) kontrolündeki Saint-Gobain Rigips Alçı Sanayi ve Ticaret A.Ş. (“Rigips”) üzerinde Dalsan ve Saint-Gobain’in %50-%50 kontrol sahibi olacağı bir ortak girişim kurulması işlemine izin verdiği gerekçeli kararı 25.09.2023 tarihi itibarıyla Kurumun resmi internet sitesinde yayımlanmıştır.

Ortak girişimin taraflarından ilki olan Dalsan, alt iştiraki olan Dalsan Alçı’da sahip olduğu %100 hisse aracılığı ile başlıca yapı elemanları sektöründe faaliyet göstermektedir. Türkiye’deki farklı şirketlerde sahip olduğu hisseler aracılığıyla aynı zamanda dolaylı olarak güneş enerjisi, güneş enerjisi üretimi, fotovoltaik panel üretimi ve satışı, inşaat ve alçı taşı madenciliği sektörlerinde faaliyet gösteren Dalsan, Amerika Birleşik Devletleri’nde kurulu bir şirkette sahip olduğu hisseler aracılığıyla ise dolaylı olarak gayrimenkul sektöründe faaliyet göstermektedir.

Ortak girişimin diğer tarafı olan Saint-Gobain ise Fransa’da kurulu ana şirketinin Türkiye iştiraki olarak hafif ve sürdürülebilir inşaat, yenileme ve mantolama süreçlerinde dünya çapında 70 ülkede faaliyet göstermektedir. İlgili teşebbüs, Türkiye’de çeşitli markalar aracılığıyla birçok inşaat pazarında etkin rol oynamaktadır.

Kurul, ortak girişimin taraflarının faaliyet alanlarının incelenmesinin ardından üzerinde ortak kontrol kurulacak Dalsan Alçı ve Rigips’in faaliyet alanlarını mercek altına almıştır. Türkiye’nin yapı malzemeleri üreticilerinden biri olan Dalsan Alçı, çimento bazlı hazır sıvalar ve torbalı yapı alçıları gibi ürünlerin üretimini ve

¹ Kurulun 08.12.2022 tarihli ve 22-54/829-339 sayılı Kararı.

Hazırlayanlar/ Caner eşit (Counsel)
Alper Karafil (Kıdemli Danışman)
Mehmet Müezzinoğlu (Danışman)
ACTECON

satışını gerçekleştirmektedir. zerinde ortak kontrol kurulacak ikinci teşebbüs Rigips ise yapı alçıları, alçı levha, imento bazlı seramik yapıştırıcıları ile derz dolgular ve su yalıtımı ürünleri gibi ürünlerin üretimini ve satışını gerçekleştirmektedir.

Ortak Girişimin Faaliyet Gösterdiği Pazarlar

İlgili teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri alanlar dikkate alınarak dosya kapsamında; (i) toz alçı pazarı, (ii) alçı levha pazarı, (iii) alçı uygulamalarında kullanılan profil ve aksesuar pazarı, (iv) imento bazlı yapı malzemeleri pazarı, (v) alçı taşı pazarı ve (vi) alçı levha kâğıdı pazarı olmak üzere toplamda altı ilgili ürün pazarı belirlenmiştir.

İlk ilgili ürün pazarını oluşturan toz alçı, binaların i mekanlarında, duvarlarda, tavanlarda ve zeminlerde kaplama ve sıva malzemesi olarak kullanılmaktadır. Toz alçı üretimi için alçı taşı belirli sıcaklıklarda pişi-rilerek hemihidrat adı verilen bir malzeme elde edilmekte ve sonrasında bu maddeye çeşitli kimyasallar eklenerek amacına uygun şekilde toz alçı yapı ürünlerine dönüştürülmektedir.

İkinci rn pazarını oluşturan alçı levha ise aynı toz alıda olduğu gibi alçı taşı kullanılarak üretilen bir üründür. Temel olarak yapılarda alan bölümlendirilmesi ya da yalıtım sağlanması amacıyla kullanılan alçı levhalar, yangına dayanıklılığı ve işleme kolaylığı gibi sebeplerle kendisine ikame ürünlere oranla gün geçtikçe daha çok tercih edilir bir ürün haline gelmektedir.

Bir sonraki ilgili ürün pazarını oluşturan alıcı uygulamalarında kullanılan profil ve aksesuarlar, kendilerine özgü yapım ve şekillendirme aşamalarından geçmekte ve nihai olarak yapılardaki toz alçı ve alçı levha uygulamalarında yardımcı malzeme olarak kullanılmaktadır.

Kurulun kararında ilgili ürün pazarı olarak belirlediği bir diğer pazar ise imento bazlı yapı malzemeleri pazarıdır. Çimento bazlı yapı malzemeleri, genel olarak toz ve sıvı gibi imento bazlı sıvalar, mantolama sıvaları ve fayans ile seramik yapıştırıcıları gibi ürün gruplarından oluşmaktadır. Kurul'un imento sektörünü ilgilendiren kararları incelendiğinde imento pazarı veya imento bazlı yapı malzemeleri pazarındaki ürünlerin esasen birbirleri yerine ikame olmaması sebebiyle tek bir pazar kapsamında değerlendirilmediği ve ilgili ürün pazarının alt kırılımlara ayrıldığı görülmektedir. Ancak, işlem taraflarının esas faaliyet alanlarının alçı bazlı ürünler olması ve ortak girişime konu teşebbüslerin de imento bazlı yapı malzemeleri

özelindeki faaliyetlerinin sınırlı olması sebebiyle herhangi bir alt pazar ayırımına gidilmeksizin ilgili ürün pazarı doğrudan “çimento bazlı yapı malzemeleri” olarak belirlenmiştir.

Toz alçı ve alçı levha yapımında kullanılan alçı taşı ise, üretiminin teknolojik odağı, alçı taşının maden ocaklarında çıkarılması, taşınması ve öğütülmesine dayanmaktadır. Günümüzde alçı taşı kullanımı başta yapı sektörü olmak üzere cam sanayii, kalıp, sondaj, hayvan yemi ve böcek ilacı üretimi, boya, tutkal, plastik üretimi, gıda ve eczacılık alanlarında kullanılmaktadır.

Kararda belirtilen son ilgili ürün pazarına ait ürün ise alçı levha kağıdıdır. Alçı levha kağıdı esasen bir kağıt türevi olup alçı levha blokların her iki yüzeyini kaplamak suretiyle alçı levhaların kullanıma hazır hale getirilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Bu bakımdan, alçı levha kağıdı, alçı levha üretiminde kullanılan bir girdi niteliğindedir.

Tarafların açıklanan pazarlardaki faaliyetleri ve pazarların nitelikleri göz önüne alındığında, Kurul tarafından;

- Her iki işlem tarafının (i) toz alçı pazarı, (ii) alçı levha pazarı, (iii) alçı uygulamalarında kullanılan profil ve aksesuar pazarı, (iv) çimento bazlı yapı malzemeleri pazarı ve (v) alçı taşı pazarında faaliyet göstermesi sebebiyle söz konusu pazarlarda yatay örtüşme olduğu,
- Alçı taşının, toz alçı ve alçı levha üretiminde temel girdi olarak kullanılması sebebiyle (i) alçı taşı pazarı, (ii) toz alçı pazarı, (iii) alçı levha pazarlarında ve alçı levha kağıdının, alçı levha üretiminde kullanılan girdilerden birisi olması sebebiyle (iv) alçı levha kağıdı pazarında dikey örtüşme olduğu tespitlerine yer verilmiştir.

İlgili coğrafi pazar, her bir ilgili ürün pazarı bakımından bölgeler arasındaki arz ve talep koşullarındaki homojenlik dikkate alınarak Türkiye olarak belirlenmiştir.

Rakip ve Müşteri Görüşleri

Kurul tarafından, ortak girişimin kurulması dolayısıyla etkilenme ihtimali bulunan pazarların ilişkili olduğu alçı sektöründe faaliyet gösteren işlem taraflarının rakiplerinden ve müşterilerinden ilgili işleme yönelik görüş ve değerlendirmeleri talep edilmiştir.

Alçı sektöründe faaliyet gösteren ve görüşleri talep edilen rakip teşebbüsler, toz alçı pazarında üretim kapasitesinin ihtiyaç duyulandan fazla olduğunu ve her iki pazarda da rekabet düzeyinin yüksek olduğunu, dolayısıyla iki teşebbüsün birleşmesinin bu anlamda rekabeti olumsuz etkileyeceğini, sektör bakımından iki önemli teşebbüsün bir ortak girişim kurmasının küçük yerli üreticiler üzerinde oluşturacağı etkinin iyi değerlendirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun yanında rakip firmalar, işlem taraflarının sektörde sahip olduğu marka bilinirliğine, ithalat/ihracat imkanlarına, güçlü dağıtım ağlarına ve yüksek üretim kapasitelerine dikkat çekerek toz alçı ve alçı levha pazarlarında rekabetçi sorunların gündeme gelebileceği şeklinde değerlendirmelerde de bulunmuştur. Dolayısıyla rakip firmalar genel olarak ortak girişimin kurulmasına yönelik olarak olumsuz nitelikte görüş paylaşmışlardır.

Diğer taraftan müşteri konumundaki teşebbüsler, (i) rakip firmaların aksine toz alçı ve alçı levha pazarlarında yeterli sayıda oyuncunun olduğunu, (ii) pazarda marka bilinirliği yüksek olan Dalsan Alçı'nın piyasadaki fiyatları, pazardaki diğer teşebbüslerden dolayı özgürce belirleme kabiliyetinin bulunmadığını, (iii) ilgili ürün pazarlarında tedarikçi değiştirme konusunda önemli bir engelin bulunmadığını ve aynı anda birden fazla tedarikçiyle çalışılabildiğini ve (iv) bu anlamda bildirim konu işlem nedeniyle anılan pazarlarda müşterilerin satın alma koşullarında büyük bir etkinin doğmayacağını öngörüldüğünü belirtmişlerdir.

Ortak Girişimin Pazardaki Rekabete Etkisi

Söz konusu kararda Kurul, Dalsan ve Saint-Gobain'in kendilerine tanınan oy hakları ve karar organlarında eşitlik haklarına yönelik düzenlemeler vasıtasıyla ortak girişim üzerinde ortak kontrol kuracak enstrümanlara sahip olduklarını tespit ettiğinden dolayı ortak girişimin tarafların ortak kontrolünde olacağını değerlendirmiş ve işlemin ilgili mevzuat uyarınca bir "devralma işlemi" niteliğinde olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte işlem taraflarının cirolarının ilgili mevzuatta öngörülen ciro eşiklerini de aşması sebebiyle işlemin Kurul'un iznine tabi olduğu tespit edilmiştir.

1.Yatay Etkilenen Pazarlara Yönelik Değerlendirmeler

İşleme yönelik yatay etkilenen pazarlar bakımından gerçekleştirilen değerlendirme kapsamında toz alçı pazarı ve alçı levha pazarlarına yönelik oldukça benzer bir değerlendirme yapılmıştır. İlk olarak ilgili pazarlar bakımından müşterilerin zorlanmadan tedarikçi değiştirebilme kabiliyetinin mevcut olduğunu değerlendiren Kurul, sonrasında ilgili ürün pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin kapasitelerini ve son olarak toz alçı ile alçı levha pazarlarındaki rekabet koşullarını değerlendirmiştir. Gerçekleştirdiği yoğunlaşma testi ve bahsedilen başlıklar altında yapılan değerlendirmeler sonucunda ilgili pazarlarda ortak girişime rekabet baskısı uygulayabilecek güçlü rakiplerin bulunduğunu ifade eden Kurul, ayrıca rakip teşebbüslerin görece yüksek atıl kapasitelerinin bulunması nedeniyle işlem taraflarının rakiplerinden ve müşterilerinden bağımsız hareket edebilme imkânının bulunmayacağı tespitlerine yer vermiştir. Sonuç olarak, ortak kontrolün kurulmasının toz alçı ve alçı levha pazarlarında etkin rekabeti önemli ölçüde azaltmayacağı sonucuna varılmıştır.

Yatay etkilenen pazarlardan bir diğeri olan alçı taşı pazarı bakımından gerçekleştirilen değerlendirme uyarınca, ortak girişimin taraflarının alçı taşı madenciliği faaliyetleri kapsamında çıkardıkları alçı taşını üçüncü taraflara satmadıkları, elde ettikleri tüm alçı taşını kendi toz alçı ve alçı levha vb. ürün gruplarının üretiminde girdi olarak kullandıkları ifade edilmiştir. Dolayısıyla alçı taşı pazarında teşebbüslerin pazar payları hesaplanırken teşebbüslerin sadece bağımsız üçüncü kişilere yaptıkları satışlar dikkate alındığında Saint-Gobain'in pazar payı yüzde sıfır; Dalsan'ın ise ihmal edilebilir seviyede çıkmıştır. Yapılan yoğunlaşma testi uyarınca ortak girişimin kurulması sonrasında pazardaki yoğunlaşmanın da sınırlı seviyede kalacak olması ve pazardaki çok oyunculu yapının alçı taşı müşterilerine oldukça geniş yelpazede tedarik opsiyonları sunması sebepleriyle ortak girişimin kurulmasının alçı taşı pazarında etkin rekabeti önemli ölçüde azaltmayacağı sonucuna varılmıştır.

Yatay örtüşmenin bulunduğu son pazarlar olan çimento bazlı yapı malzemeleri pazarı ve alçı uygulamalarında kullanılan profil ve aksesuar pazarı kararda aynı başlık altında değerlendirmeye alınmıştır. Kurulacak ortak girişimin taraflarının 2021 senesinde alçı uygulamalarında kullanılan profil ve aksesuar satışlarından elde ettikleri gelirlerin paylarının pazardaki rakiplere nazaran oldukça düşük olduğu ifade edilmiştir. Keza ortak girişimin tarafları, çimento bazlı yapı malzemelerinden olan çimento esaslı sıva ürününde rakiplerine göre oldukça düşük oranda satış gerçekleştirmiştir. Dolayısıyla, (i) ilgili iki ürün pazarı bakımından ortak girişim taraflarının elde ettikleri gelirlerin bu teşebbüslerin toplam gelirleri içerisindeki payının oldukça düşük olması, (ii) her iki pazardaki çok oyunculu durum, (iii) anılan pazarların işlem taraflarının birincil faaliyet alanları içerisinde yer almıyor olması ve (iv) görüşüne başvurulacak rakip ve/veya müşterilerin söz konusu pazarlara yönelik kayda değer bir endişe belirtmemiş olmaları dikkate alındığında, ilgili işlemin bahse konu pazarlarda herhangi bir rekabetçi endişeye yol açmayacağı değerlendirilmiştir.

2. Dikey Etkilenen Pazarlara Yönelik Değerlendirmeler

Söz konusu işlemin dikey etkilerini de detaylı şekilde inceleyen Kurul, (i) alçı taşı pazarı, (ii) toz alçı pazarı ve (iii) alçı levha pazarlarında meydana gelecek dikey örtüşme kapsamında işlem taraflarının, alt pazarlar-

da faaliyet gösteren rakiplerine girdi kısıtlaması ya da üst pazarda faaliyet gösteren rakiplerine müşteri kısıtlaması uygulamak suretiyle rakiplerini pazar dışına itebilecek ölçüde pazar gücüne erişmeyeceğini değerlendirmiştir. Bununla birlikte, işlem taraflarının söz konusu dikey örtüşme bulunan pazarlardaki toplam pazar payları ile rakip teşebbüslerin nicelik ve nitelikleri dikkate alındığında, bildirim konu işlem neticesinde anılan pazarların, teşebbüslerin kolay bir şekilde koordine olmalarına elverişli bir yapıya dönüşmeyeceği değerlendirilmiştir. Bu bakımdan, bildirim konu işlem nedeniyle koordinasyon doğurucu etkinin ortaya çıkmayacağı ifade edilerek, ortak girişimin kurulmasının belirtilen pazarlarda etkin rekabeti önemli ölçüde azaltmayacağı sonucuna varılmıştır.

Dikey örtüşmenin bulunduğu (i) alçı levha kağıdı ve (ii) alçı levha pazarları bakımından ise, ortak girişimin ilgili pazarlardaki paylarının başta girdi kısıtlaması olmak üzere herhangi bir rekabet karşıtı uygulama yoluyla alt pazardaki rekabetin esaslı bir şekilde etkilenmesine imkân verecek düzeyde olmadığı belirtilmiştir. Dolayısıyla, dikey örtüşmenin bulunduğu diğer pazarlar bakımından varılan sonuçla paralel olarak, işlem neticesinde alçı levha kâğıdı pazarı ile alçı levha pazarında etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmayacağı değerlendirilmiştir.

Yukarıda yer verilen tüm değerlendirmeler ışığında, dosya konusu ortak girişimin belirtilen yatay ve dikey etkilenen pazarlar bakımından herhangi bir pazarda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı kanaatine varıldığından, Kurul tarafından bildirim konusu işleme izin verilmesine karar verilmiştir.

